

СВІТОВА КУЛЬТУРА І МІЖНАРОДНІ КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ

УДК 811.112.2'373

Білецька Оксана Олександрівна
<https://orcid.org/0000-0003-1785-9607>
кандидат культурології, доцент,
Київський національний університет
культури і мистецтв,
Київ, Україна
bel_o@ukr.net

МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета роботи – з'ясувати роль міжкультурної компетентності в міжнародній сфері діяльності, завдяки якій діяльність фахівців-міжнародників стає більш ефективною у взаємодії з людьми різних культур під час виконання своїх професійних обов'язків. **Методологія дослідження** полягає у використанні таких методів дослідження як вивчення, аналіз та узагальнення з метою розкриття поняття міжкультурної компетенції як здатність вибирати й здійснювати мовну дію (поведінка) залежно від цілей і змісту професійного мовлення за допомогою мовних засобів, а також володіння стратегією й тактикою спілкування. **Наукова новизна** полягає в описі проблеми опанування міжкультурними елементами професійної компетенції фахівців-міжнародників. У науковій літературі досить широко висвітлені проблеми спілкування, комунікації, формування різних професійних умінь фахівців з різних галузей, але при цьому недостатньо вивченою залишається проблема міжкультурної комунікації і формування елементів мовної культури в контексті професійної міжнародної діяльності. **Висновки.** Професійна діяльність фахівців у галузі міжнародних відносин полягає не лише у використанні ними професійних вмінь і навичок, але й обізнаності щодо особливостей мовної картини світу країни перебування, лінгвістичних і екстралінгвістичних чинників, що обумовлюють комунікацію в професійному дискурсі.

Ключові слова: культура, міжкультурна комунікація, крос-культурна компетенція, комунікативні особистості, іншомовна концептосфера, професійна діяльність.

Белецкая Оксана Александровна, кандидат культурологии, доцент, Киевский национальный университет культуры и искусств, Киев, Украина

Межкультурная коммуникативная компетентность специалистов в области международных отношений как составляющая профессиональной деятельности

Цель работы – определить роль межкультурной компетентности в международной сфере деятельности, благодаря которой деятельность специалистов-международников становится более эффективной во взаимодействии с людьми разных культур при исполнении своих профессиональных обязанностей. **Методология исследования** заключается в использовании таких методов исследования как изучение, анализ и обобщение с целью раскрытия понятия межкультурной компетенции как способности выбирать и осуществлять речевое действие (поведение) в зависимости от целей и содержания профессиональной речи с помощью языковых средств, а также владение стратегией и тактикой общения. **Научная новизна** заключается в описании проблемы освоения межкультурными элементами профессиональной компетенции специалистов-международников. В научной литературе достаточно разработаны проблемы общения, коммуникации, формирования различных профессиональных умений специалистов из разных областей, но при этом недостаточно изученной остается проблема межкультурной коммуникации и формирования элементов языковой культуры в контексте профессиональной международной деятельности. **Выводы.** Профессиональная деятельность специалистов в области международных отношений заключается не только в применении ими профессиональных умений и навыков, но и осведомленности об особенностях языковой картины мира страны пребывания, лингвистических и экстралингвистических факторов, обуславливающих коммуникацию в профессиональном дискурсе.

Ключевые слова: культура, межкультурная коммуникация, кросс-культурная компетенция, коммуникативные личности, иноязычная концептосфера, профессиональная деятельность.

Biletska Oksana, PhD in Cultural Studies, Associate Professor, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

Intercultural competence of specialists in the field of international relations as a constituent part of the professional activity

The purpose of the work is to clarify the role of intercultural competence in the field of international activity, through which the activity of IR specialists becomes more effective with respect to interacting with people representing different cultures while performing their professional duties. **The research methodology** consisted in the application of such research methods as study, analysis and generalization with the purpose of revealing the concept of intercultural competence as the ability to choose and carry out the speech act (behavior) depending on the purposes and content of professional speech with the help of linguistic means, as well as mastery of communication strategy and tactics. **The scientific novelty** lies in the description of the problem of mastering intercultural elements of professional competence by IR specialists. The problems of communication, social intercourse, and formation of various professional skills among specialists in different fields have been extensively covered in the scientific literature, but the problem of intercultural communication

and formation of the elements of linguistic culture in the context of professional international activity remains insufficiently studied. **Conclusions.** The professional activity of specialists in the field of international relations does not only involve the utilization of professional skills but also awareness of the peculiarities of the host country's linguistic picture of the world, linguistic and extra-linguistic factors that determine communication in professional discourse.

Key words: culture, intercultural communication, cross-cultural competence, communicative personalities, foreign conceptual sphere, professional activity.

Вступ. В епоху глобалізації структура міжнародних відносин набуває все більш складнішого характеру, тому робота в галузі міжнародних відносин розглядається як особливий вид професійної діяльності, що забезпечує вирішення стратегічно важливих державних завдань. Успішний розвиток і зміцнення міжнародних та міжкультурних зв'язків України з іншими країнами, що веде до розширення гуманітарної та економічної інтеграції з сучасним світом, вимагає від фахівців-міжнародників бути готовими до здійснення реальної професійної комунікації іноземною мовою. На тлі сучасних процесів глобалізації і зростаючої ролі міжнародних зв'язків у різних сферах життя суспільства зростає потреба в фахівцях, здатних не просто побіжно і правильно пояснюватися іноземною мовою, а й досягати взаєморозуміння з представниками інших культур, що, насамперед, вимагає від них опанування міжкультурними компетенціями як складової їх професійної діяльності.

Аналіз попередніх досліджень. Стосовно теорії питання, пов'язаного з міжкультурною компетенцією, аналіз спеціальної літератури показує, що дане питання перебуває в стадії активного обговорення. Основні пункти дискусії стосуються трактування самого поняття, компонентів даного виду компетенції, а також пошуку оптимальних шляхів формування міжкультурної компетенції.

Проблема взаємозалежного опанування мови й культури завжди викликала інтерес як у закордонної, так і у вітчизняній лінгводидактиці. Активно обговорюються питання організації навчання на основі теоретичних положень міжкультурної комунікації (В. Д. Мюллер, Н. Д. Гальскова, В. В. Сафонова, В. П. Фурманова, І. І. Халєєва), у багатьох роботах обговорюється роль тексту як джерела інформації про культуру країни досліджуваного мови (L. Bredella, S. Ehlers, Т. П. Кирина, Л. Н. Напівшина, Л. Н. Яковлева, Н. Д. Якушева). На тлі активної дискусії йде пошук шляхів для організації взаємозалежного навчання мови й культури як в сфері навчання іноземним мовам, так і в інших. Так, Т. Н. Астафурова обґрунтовує методику формування вмінь міжкультурного ділового спілкування у фахівців-нефілологів; Г. А. Гришенкова вивчає проблему мовної й соціокультурної підготовки управлінських кадрів через організацію ділових ігор.

Сучасні дослідники концепції міжкультурної комунікації (Е. М. Верещагін, В. Г. Костомаров, Е. І. Пасов, В. В. Сафонова, С. Г. Тер-Мінасова) розробляють теоретичне обґрунтування й пропонують практичні рекомендації, як навчати

студентів іноземній мові в межах компетентного підходу, оволодіння соціокультурною інформацією й для її застосування відповідно до світових стандартів ділової комунікації [1]. У роботах учених приділяється велика увага розв'язанню питань щодо навчання здобувачами вищої освіти особливостей міжкультурної комунікації іноземною мовою, таким як правила й норми поведінки в іншомовному середовищі, ціннісні орієнтації представників іншої культури, тлумачення культурної інформації, аналіз способів виходу зі скрутного стану у випадку помилок і соціальних конфліктів.

Проблеми міжкультурної (крос-культурної) компетенції розглянуто також і в публікаціях педагогічного спрямування, зокрема Є. Подольською [4] щодо сутності й функцій крос-культурної компетентності в освітньому процесі, Попова Е. А. [5] щодо специфіки підготовки студентів-міжнародників відповідно до компетентності даного питання тощо.

Проте саме в умовах світу, що глобалізується, особливої актуальності набувають проблеми міжкультурних комунікацій, переважним чином саме соціокультурні аспекти, що стосуються професійної діяльності фахівців з міжнародних відносин, а саме: крос-культурної компетенції фахівців, тобто формування практичних навичок і вмінь, які забезпечують розвиток етнокультурного сприйняття індивіда, його вміння щодо правильної інтерпретації конкретних проявів вербальної та невербальної поведінки в різних етнокультурах.

Мета дослідження. Метою статті є з'ясувати роль міжкультурної компетентності в діяльності фахівців з галузі міжнародних відносин, в дипломатичних колах, що допомагає спеціалістам-міжнародникам більш ефективно виконувати свої професійні обов'язки у взаємодії з людьми різних культур. Здатність таких спеціалістів до спілкування та праці з людьми різних культур стає дуже потрібною, це, насамперед, пов'язано із подоланням культурної прірви. І це є одним з головних завдань, оскільки саме достатній рівень міжкультурної компетенції дозволить фахівцю галузі міжнародних відносин належним чином виконувати свої професійні обов'язки і розв'язувати ситуації, що виникають під час перебування в іноземній країні.

Виклад основного матеріалу. В останні роки одними з провідних теорій в галузі міжкультурної комунікації є модель Г. Хофстеда і теорія множинності проявів інтелекту Г. Гарднера [2, с. 16]. За Г. Хофстедом особистість визначається як *унікальна* програма психологічних характеристик, які людина не поділяє з іншими [16, с. 293]. Передусім культура є тим, що гуртує індивідуалів у певну групу, тому ми часто використовуємо поняття «культура», маючи на увазі етнічні та національні групи людей, об'єднаних в групи за інтересами, способом життя або професійно приналежністю.

У цілому мова й культура є мовною картиною світу, властиву тому чи іншому етносу. У межах професійної комунікації фахівців-міжнародників мовна діяльність здійснюється в широкому соціальному контексті, який визначає справжній зміст висловлювання. Відмінності в мовній поведінці і менталітеті між співрозмовниками можуть спричинити виникнення

семантичних бар'єрів в процесі комунікації. Наявні і приховані суперечності, неприйняття тих чи інших моделей політико-економічного й соціокультурного характеру, які відрізняються від звичної моделі, неминуче з'являються між партнерами під час переговорів, якщо вони не готові до крос-культурної комунікації.

Основою розвитку міжкультурної компетенції є культурологічний підхід, у контексті якого актуалізується й культурна антропологія, що вивчає здатність людини розбудовувати культуру шляхом міжособистісного спілкування, діалогом культур і професійних контактів. У реальній ситуації спілкування з носієм мови часто виникає культурний бар'єр, навіть за умови граматично правильного мовлення. Це, насамперед, пов'язано з відмінностями в нормах вербальної й невербальної поведінки, тобто з неадекватними фоновими країнознавчими знаннями учасників комунікаційного процесу, тому міжкультурна комунікація вимагає взаєморозуміння, а не тільки розуміння сказаного й уміння реагувати на почуте.

Міжкультурна компетентність є здатністю і готовністю особистості до успішної комунікації з представниками іншої культури [17, с. 257] і обов'язково містить у собі наступні елементи такі як: знання (необхідна інформація для ефективної взаємодії), мотивацію (позитивне мислення щодо іншої культури), вміння (необхідні навички поведінки для ефективної взаємодії) та емпатію [12, с. 64]. Серед необхідних умов для здійснення ефективної міжкультурної взаємодії, звичайно, виділяють: по-перше, чуйність і впевненість у собі; по-друге, розуміння поведінки інших, способів їх мислення; по-третє, уміння висловити свою власну точку зору ясно й чітко, з метою бути зрозумілим і завоювати повагу, залишаючись настільки гнучким, наскільки це можливо й настільки прозорим, наскільки це необхідно [13, с. 193].

Також такі дослідники як Х. Г. Данеш, Р. Енджел, П. Залесскі, Б. Реардо, Дж. Синот, К. Хабібі, О. Хакслі, Я. Харрис і Д. Роше визначили основні умови, які необхідні для ефективного перебігу крос-культурної міжособистісної комунікації, а саме [12, 13, 14, 17]:

- сумісність партнерів як комунікативних особистостей;
- адекватне сприйняття інформації;
- вплив через переконання. За таких умов, найбільш вивченими механізмами міжособистісного сприйняття є: ідентифікація – розуміння іншої людини шляхом ототожнення себе з ним; рефлексія – розуміння іншого через міркування про нього; емпатія – розуміння іншої людини через емоційне співпереживання; стереотипізація – сприйняття й оцінка іншої людини шляхом перенесення на нього загальноприйнятих характеристик будь-якої соціальної групи, або її представника.

Проте, незважаючи на десятиріччя теоретизування та дослідження питання міжкультурної компетентності, зокрема й комунікативної, все ще ведеться обґрунтована дискусія щодо її основних компонентів [10, 11]. Одну з перших спроб визначити та описати цю концепцію було здійснено

М. Хаммером, В. Гудикунстом та Р. Вісерманом [15] у дослідженні міжкультурної ефективності, в якій йшла мова про низку компетенцій, необхідних для успішного життя за кордоном. У результаті дослідження було сформовано трифакторну модель міжкультурної ефективності, в якій серед 24 компетенцій лідируючи місця посіли вміння керувати психологічним стресом, вміння ефективно спілкуватися, і вміння встановлювати міжособистісні відносини.

Наступна наукова праця Г. Чена та В. Старостоти [7, 8, 9] виявила, що міжкультурна компетенція має три виміри: чутливість, обізнаність та вміння. Програма наукових досліджень Чена та Старостоти, в основному зосереджена на вимірі чутливості та займалася побудовою шкали міжкультурної чутливості. Даній роботі передувала праця М. Беннетт [6] про модель розвитку міжкультурної чутливості, яка описує прогрес від етноцентричного до етнореалістичного розуміння культурних відмінностей і пояснює еволюцію крос-культурної компетенції, насамперед, з точки зору своїх експериментів (тобто вірування та поведінка).

У науковій роботі Д. Деардофф [10, с. 241–266] намагався з'ясувати основні характеристики міжкультурної компетентності, що передбачало запрошення визначених фахівців поділитися думками з цього питання з метою досягнення консенсусу. На основі цього дослідження було зроблено висновок, що існує велика різноманітність визначень поняття крос-культурної компетентності, до складу якої входить і комунікативна, хоча визначення, яке здобуло найбільшого консенсусу, було вміння ефективно та належним чином спілкуватися в міжкультурних ситуаціях, що базуються на міжкультурних знаннях, навичках та поглядах [10, с. 247–248].

Зокрема, сфера міжнародних відносин – є однією з найважливіших складових зовнішньої політики кожної держави, що сприяє встановленню й підтримці міжкультурного спілкування, взаєморозуміння та співробітництва між організаціями різного рівня. Вона містить у собі вирішення наступних проблем, серед яких можемо виокремити дотримання інтересів держави як всередині так і поза її межами за допомогою роботи дипломатів і консулів; облік і дотримання міжнародних норм, законів, етикету спілкування; приділення уваги подіям, що відбуваються в країні й в світі, їх об'єктивне трактування й здатність до критичного передбачення подальших кроків різних політичних діячів; розробка й обґрунтування грамотного і ефективного розв'язання конфліктних ситуацій дипломатичним шляхом; активне здійснення ділових контактів з урахуванням статусу учасників ділового спілкування й критичної оцінки поведінки ділових партнерів.

Зміст професійної компетенції фахівців-міжнародників – є досить великим, тому що в підході до його розуміння можна виділити два основні напрямки: здатність службовця діяти відповідно до загальноприйнятих державних стандартів, а також його особистісні характеристики, що дозволяють досягати результатів у роботі й ефективно долати професійні труднощі, що виникають в процесі професійної діяльності. Службовці в сфері

міжнародних відносин можуть демонструвати наявність професійної компетенції об'єктивною обробкою отриманої інформації з різних ресурсів, прийняттям вірних і своєчасних рішень, чітким розумінням меж своїх повноважень і дотриманням ділового етикету при міжкультурній взаємодії.

Тому у підготовці фахівців-міжнародників особливе значення має розуміння сутності іншомовної концептосфери, набуття комунікативної компетенції, а також реалізація міжкультурної комунікації. У сукупності мова і культура становлять мовну картину світу, властиву тому чи іншому народу, етносу. Зокрема, мовна картина світу знаходить відображення в національній логіці світосприйняття, в мисленні нації, яке полягає в менталітеті кожної окремо взятої особистості, що представляє етнос.

Отже, професійна підготовка спеціалістів-міжнародників повинна формувати розуміння ролі, яку вони відіграють у міжнародному співробітництві, зміцненні, розвитку миру, яка має бути орієнтована на розуміння єдності людства, глобальний підхід [5, с. 66]. Такий фахівець має володіти не тільки певними знаннями, але й бути готовим ділитися цими знаннями іноземною мовою, а також володіти такими компетенціями як: соціолінгвістична (вміння використовувати й інтерпретувати мовні форми відповідно до ситуації); дискурсивна (вміння розуміти і логічно вибудовувати окремі висловлювання з метою смислової комунікації); стратегічна (вміння використовувати вербальні та невербальні стратегії для компенсації відсутніх знань); соціокультурна (певна ступінь знайомства з соціокультурним контекстом); соціальна (бажання і готовність взаємодії з іншими, вміння керувати ситуацією) [5, с. 67].

Під час ділових контактів важливе місце посідає професійне міжкультурне спілкування, в процесі якого здійснюється обмін інформацією, встановлюються контакти. Тут відіграє велику роль міжкультурна комунікативна компетенція, яка полягає не лише у відмінному володінні країнознавчої інформації про країну-носія іноземної мови, але й розуміння поведінкової культури представників іншомовного спілкування, особливості їх менталітету, знання традицій і звичаїв.

Міжкультурна комунікативна компетенція вибирає й здійснює мовну дію (поведінка) залежно від цілей і змісту спілкування за допомогою мовних засобів, а також володіння стратегією й тактикою спілкування. На практиці мова йде про наявність у фахівця-міжнародника грамотного письмового й усного мовлення не тільки рідною мовою, але й декількома іноземними мовами, використані ним ораторські прийоми, наявність аналітичного складу розуму й сформованість критичного мислення.

Висновки. У наш час у професійній діяльності фахівців-міжнародників відбувається становлення нової парадигми професіоналізму, що включає в себе підготовку до міжкультурної комунікації в професійному дискурсі. Для досягнення адекватного розуміння партнера-комуніканта у спеціаліста-міжнародника необхідно ще під час навчання сформувати професійно значущі компетенції лінгвосоціокультурного характеру. Специфіка їх професійної

діяльності полягає в тому, що таких спеціалістів необхідно навчати не лише професійним умінням і навичкам, але й готовності здійснювати професійну діяльність з урахуванням контекстуальної значущості ситуації, особливостей мовної картини світу країни перебування, лінгвістичних і екстралінгвістичних чинників, що обумовлюють комунікацію в професійному дискурсі. Тому в умовах взаємопроникнення й взаємозалежності соціальних процесів загострюється необхідність побудови міжкультурної комунікації й формування індивідами крос-культурної компетенції для успішного функціонування в багатокультурному середовищі.

Отже, для успішної міжкультурної й міжмовної комунікації фахівцям з галузі міжнародних відносин недостатньо опанувати лише мовні закономірності, але необхідно володіти фоновими знаннями іншомовної культури, мати уяву про національно-культурні особливості народу-носія мови.

Список використаних джерел

1. Верещагин Е. М. Язык и культура: лингвострановедение в преподавании рус. яз. как иностранного / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. – Москва: Рус. яз., 1990. – 246 с.
2. Гарднер Г. Множинні інтелекти: теорія у практиці : хрестоматія / Г. Гарднер. – Київ: Мегатайп, 2004. – 288 с.
3. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению – 2-е изд. – Москва: Просвещение, 1991. – 223 с.
4. Подольская Е. А. Кросс-культурная компетентность: сущность и функции в глобализирующемся мире [Электронный ресурс] / Е. А. Подольская. – Режим доступа: <http://www.rusnauka.com/3_ANR_2013/Pedagogica/6_125836.doc.htm> – Загл. с экрана. – Дата обращения 27.01.2017.
5. Попова Е. А. Специфика подготовки студентов-международников в свете компетентностного подхода // Теоретические и практические исследования психологии и педагогики. – Москва, 2015. – С. 65–68.
6. Bennett M. J. A Developmental approach to training for intercultural sensitivity / M. J. Bennett // International Journal of Intercultural Relations. – 1986. – Vol. 10. – Issue 2. – pp. 179–195.
7. Chen G. M. A review of the concept of intercultural sensitivity / G. M. Chen, W. J. Starosta // Human Communication. – Vol. 1. – 1997. – pp. 1–16.
8. Chen G. M. A review of the concept of intercultural awareness / G. M. Chen, W. J. Starosta // Human Communication. – 1998. – Vol. 2. – pp. 27–54.
9. Chen G. M., Starosta W. J. The development and validation of the Intercultural Sensitivity Scale / G. M. Chen, W. J. Starosta // Human Communication. – 2000. – Vol. 3. pp. – 1–15.
10. Deardorff D. K. Identification and assessment of intercultural competence as a student outcome of internationalization / D. K. Deardorff. // Journal of Studies in International Education. – 2006. – Vol. 10. – pp. 241–266.
11. Dinges N. G., and Baldwin, K. D. Intercultural competence: A research perspective / N. G. Dinges, and K. D. Baldwin ; In D. Landis and R. S. Bhagat

(Eds.). – Handbook of intercultural training. – 2nd ed. – Thousand Oaks: Sage Publications, Inc. – 1996. – pp. 106–123.

12. Griffin E. A. A First Look at Communication Theory / E. A. Griffin. – 6 ed. – Boston: McGraw-Hill, 2006. – 543 p.

13. Gudykunst W. B. Cross-Cultural and Intercultural Communication 1st Edition / W. B. Gudykunst. – Thousand Oaks : Sage Publications, Inc., 2002. – 312 p.

14. Hart, W. B. Hall and The History of Intercultural Communication: The United States and Japan / W. B. Hart, E. M. Rogers, Y. Miike // Keio Communication Review. – 2002. – No. 24. – pp. 3–26.

15. Hammer M. R. Dimensions of intercultural effectiveness: An exploratory study / M. R. Hammer, W. B. Gudykunst, R. L. Wiseman // International Journal of Intercultural Relations. – 1978. – No.2. – pp. 382–393.

16. Hofstede G. Measuring organizational cultures: A qualitative and quantitative study across twenty cases / G. Hofstede, B. Neuijen, D. D. Ohayv, G. Sanders // Administrative Science Quarterly. – 1993. – No. 2. – Vol. 35. – pp. 286–316.

17. Wiseman R. L. Intercultural communication theory / R. L. Wiseman. – Thousands Oaks: Sage. – 2003. – pp. 247–270.

References

1. Vereshchagin, E., and Kostomarov, V. (1990). *Language and Culture: Linguistic and cultural studies in teaching Russian as a foreign language*. Moscow: Russkiy Yazyk.

2. Gardner, H. (2004). *Multiple Intelligence: Theory in practice. Readerguide*. Kyiv: Mehataip.

3. Passov, E. (1991). *Communicative method of teaching foreign-language speaking*. 2nd edn. Moscow: Prosveshchenie.

4. Podolskaya, E. (2013). *Cross-cultural competence: the essence and functions in a globalizing world*, [online]. Available at: http://www.rusnauka.com/3_ANR_2013/Pedagogica/6_125836.doc.htm [Accessed 27 January 2017].

5. Popova, E. (2015). The specificity of training IR students in the light of the competency-building approach. *Theoretical and practical researches of psychology and pedagogy* [Teoreticheskie i prakticheskie issledovaniya psikhologii i pedagogiki], pp. 65–68.

6. Bennett, M.J. (1986). A developmental approach to training for intercultural sensitivity. *International Journal of Intercultural Relations*. Vol. 10, Issue 2, pp. 179–195.

7. Chen, G.M., and Starosta, W.J. (1997). A review of the concept of intercultural sensitivity. *Human Communication*. Vol. 1, pp. 1–16.

8. Chen, G.M., and Starosta, W.J. (1998). A review of the concept of intercultural awareness. *Human Communication*. Vol. 2, 1998, pp. 27–54.

9. Chen, G.M., and Starosta, W.J. (2000). The development and validation of the Intercultural Sensitivity Scale. *Human Communication*. Vol. 3, pp. 1–15.

10. Deardorff, D.K. (2006). Identification and assessment of intercultural competence as a student outcome of internationalization. *Journal of Studies in International Education*, Vol. 10, pp. 241–266.

11. Dinges, N.G., and Baldwin, K. D. (1996). *Intercultural competence: A research perspective*. In D. Landis, and R.S. Bhagat (Eds.). Handbook of intercultural training, 2nd ed. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc.

12. Griffin, E.A. (2006). *A First Look at Communication Theory*. 6th ed. Boston: McGraw-Hill.

13. Gudykunst, W.B. (2002). *Cross-Cultural and Intercultural Communication*. 1st edn. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc.

14. Hart, W.B. Rogers, E.M., and Miike, Y. (2002). Edward T. Hall and The History of Intercultural Communication: The United States and Japan. *Keio Communication Review*. No. 24, pp. 3–26.

15. Hammer, M.R., Gudykunst, W.B., Wiseman, R.L. (1978). Dimensions of intercultural effectiveness: An exploratory study. *International Journal of Intercultural Relations*. No.2, pp. 382–393.

16. Hofstede, G., Neuijen, B., Ohayv, D.D., and Sanders, G. (1993). Measuring organizational cultures: A qualitative and quantitative study across twenty cases. *Administrative Science Quarterly*. Vol. 35, no. 2, pp. 286–316.

17. Wiseman, R.L. (2003). *Intercultural communication theory*. Thousands Oaks: Publications, Inc.